

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

DIALEKTSYNTAX - MIKROSYNTAKTISK VARIATION I NORDEN

Lingvistikredsen

København

8/6 2022

Henrik Rosenkvist

Disposition:

1. Inledning/bakgrund
2. Utmaning 1: tillgång till data
3. Utmaning 2: urval av data
4. Utmaning 3: metod
5. Resultat/resurser
6. Fallstudie 1: subjektutelämning
7. Fallstudie 2: negationsharmoni
8. Sammanfattning/slutsatser

1. Inledning

Under lång tid har traditionella dialektologer inte fokuserat på syntax, och syntaktiker har inte studerat dialekter.

Syntactic questions hardly ever played a role in traditional dialectology. Several reasons can be listed for the minor role of syntax:

1. Syntax has an inherent complexity that exceeds that of phonology and the lexicon, simply as a matter of combinatorial possibilities; Syntactic constructions can not be as easily 'listed' as, e.g., lexical items, the phonological inventory, and morphological paradigms.
2. The elicitation of syntactic data must be based on theoretical considerations. [...]
3. Syntax was not considered to be a worthwhile object of study since the syntactic differences between the dialects seemed to be negligible (or non-existent at all).
4. Finally, rooted in the traditional attitude towards dialects as the language of uneducated speakers, syntactic research was often impeded by prejudices like "the syntax of dialect X is simple and incomplete, e.g., less subordination, simpler case systems etc."

(Brandner 2012:118)

1. Inledning

För en grammatikteori som utgår från att det observerade språkbruket ger ledtrådar till en inre grammatik, som det minimalistiska programmet, är dock dialekter viktiga studieobjekt.

Dialectology constitutes a privileged observation point for determining language variation, just because it studies minimally different systems. As such, it is as close as possible to a scientific experiment where variables (intended as differences in grammar) are controlled and few independent factors interfere with the study of a single grammatical property.

(Benincá & Poletto 2007:36)

Generative microcomparative syntax, then, is the study of the differences between similar mental grammars, with the goal of furthering our broader understanding of the human language faculty. As Kayne (2005: 283) points out, "microcomparative syntax work provides us with a new kind of microscope with which to look into the workings of syntax."

(Zanuttini et al 2016)

Dialektsyntax är alltså både teori- och variationsinriktad - det är orsakerna till minimala grammatiska skillnader mellan olika språkvarieteter som är i fokus.

1. Inledning

Det finns alltså fördelar med att studera dialekter.

- dialekter kan uttrycka morfosyntaktiska detaljer/nyanser som inte återfinns i standardspråken.
- dialekter har inte utsatts för normering. Det finns flera exempel på att konstruktioner som är levande i dialekterna har normerats bort i standardspråken (som utelämnningar och dubbleringar).
- dialekter kan vara mer tillåtande när det gäller arkaismer och novationer.
- dialekter/naturligt talspråk representerar den mänskliga språkförmågan bättre än standardiserat tal- eller skriftspråk.

standardspråk

dialekter

1. Inledning

Flera stora projekt om dialektsyntax (eller syntaktisk mikrovariation/mikrokomparativ syntax) har bedrivits sedan 1990-talet och framåt (se: http://www.dialectsyntax.org/wiki/Projects_on_dialect_syntax).

I Norden har två paraplyprojekt, ScanDiaSyn och NORMS, samlat olika projektgrupper (se: <http://websim.arkivert.uit.no/scandiasyn/scandiasyn/index.html>).

NORMS (Nordic Center of Excellence in Microcomparative Syntax), 2005–2010. Projektledare: Peter Svenonius.

ScanDiaSyn (Scandinavian Dialect Syntax), 2005–2010. Projektledare: Øystein Vangsnes.

- Network for Scandinavian Dialect Syntax, 2005–2009
- SveDiaSyn (Svensk dialektsyntax), 2005–2007
- IceDiaSyn – Tilbrigði í setningagerð, 2005–2007
- DanDiaSyn (Dansk dialektsyntaks), 2007–2008
- Nominalfraskonstruktioner i finlandssvenska varieteter, 2007–2009
- NorDiaSyn (Norsk dialektsyntax), 2009–2012.

ScanDiaSyn, möte nr 1, Lund 2005

ScanDiaSyn-stormöte, Älvdalen 2009

ScanDiaSyn-stormöte, Leikanger 2005

ScanDiaSyn-stormöte, Solf 2006

ScanDiaSyn-stormöte, Sønderborg 2008

1. Inledning

ScanDiaSyn och NORMS har sedan följts av andra forskningsprojekt och avhandlingar. Några exempel är:

avhandlingar

Piotr Garbacz, 2010. *Word Order in Övdalian: A Study in Variation and Change*.

Ásgrímur Angantýsson, 2011. *The Syntax of Embedded Clauses in Icelandic and Related Languages*.

Christine Bjerkan Østbø Munch, 2013. *North Germanic Negation. A Microcomparative Perspective*.

Åshild Søfteland, 2014. *Utbrytingskonstruksjonen i norsk spontantale*.

Solveig Malmsten, 2015. *Dativ i modern färöiska: En fallstudie i grammatisk förändring*.

Adam Horn af Åminne, 2021. *Från person till person: Avvecklingen av nordisk personkongruens ur ett diakront typologiskt perspektiv*.

projekt

Germanic Referential Null Subjects (GReNS), 2009–2012. Projektledare: Henrik Rosenkvist.

Nordic Dialect Corpus (NorDiaCorp), 2009–2013. Projektledare: Øysten Vangsnes.

N'CLAV - Nordic collaboration on language variation studies, 2010–2012. Projektledare: Maia Andréasson.

Estlandssvenskans språkstruktur, 2013–2015. Projektledare: Henrik Rosenkvist.

Svensk negationssyntax, 2016–2019. Projektledare: Henrik Rosenkvist.

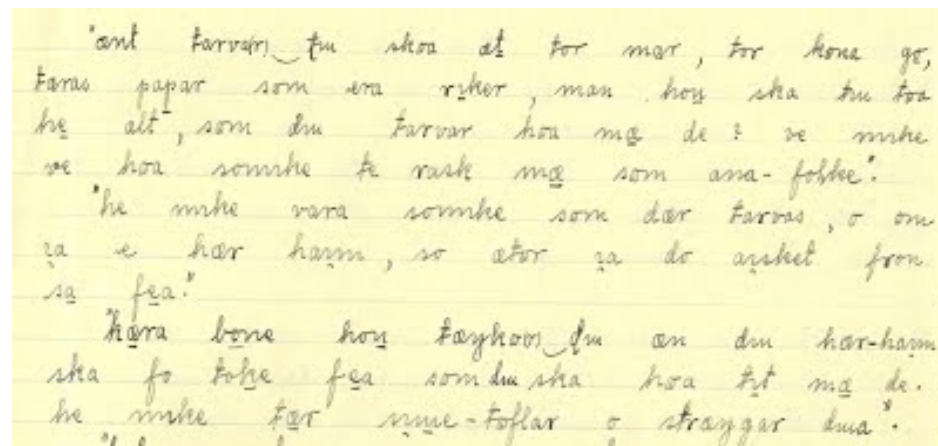
Variation and Change in the Scandinavian Verb phrase, 2016–2021. Projektledare: Ida Larsson.

Grammatical Gender in Norwegian Dialects: Variation, Acquisition & Change, 2020–2024. Projektledare: Terje Lohndal.

2. Utmaning 1: tillgång till data

Sedan mitten av 1800-talet har man samlat in stora mängder dialektdata, som nu är tillgängliga i arkiv etc. Men detta material lämpar sig inte för syntaxstudier.

- Arkivmaterialet är osystematiskt. En del orter är överrepresenterade, andra underrepresenterade. "Materialets karaktär gör det mindre lämpligt för kvantitativa beräkningar", framhåller Hagren (2008:26).
- Insamlarna har följt olika system/principer och haft fokus på olika fenomen.
- Arkiven innehåller främst listor på ord, vilket utesluter studier av syntax.
- Materialet är ofta svårtillgängligt (i flera bemärkelser), och sällan digitaliserat.

Dialekttranskription, Ormsö (1929)

2. Utmaning 1: tillgång till data

Stora elektroniska korpusar är inte heller optimala för en dialektsyntaktiker.

- Avsaknad av metadata. Korpusar är oftast inte geografiskt specificerade (med undantag för sena korpusar som NorDiaCorp och Talko).
- Även stora korpusar kan vara otillräckliga. Garbacz (2010:59): fem förekomster av en viss typ av bisats (*som* - DP-subjekt - *ofte* - finit verb) i en norsk nätbaserad korpus med ungefär 18,5 miljoner ord, trots att en sådan bisats (motsvarande till exempel *som lärarna ofta diskuterade*) inte kan sägas vara ovanlig på något sätt..
- Negativ evidens saknas. En konstruktion som saknas i en korpus kan inte antas vara ogrammatisk. *Ex nihilo nihil fit*.
- En syntaktisk hypotes kan förutsäga att två fenomen (som kanske båda är relativt sällsynta och vanligen inte förekommer i samma meningar i ordinärt språkbruk) faktiskt förutsätter eller utesluter varandra, och en sådan hypotes kan inte prövas med enbart insamlat material som grund.
- Korpusar är i regel standardspråkliga (gäller både tal- och skriftspråskorpusar).

2. Utmaning 1: tillgång till data

Slutsats: befintligt dialektmaterial måste kompletteras med data som lämpar sig för dialektsyntaktiska undersökningar.

3. Utmaning 2: urval av data

Mer data behövs – men vilka data? Vad är intressant och relevant?

teorirelevanta konstruktioner

Nominalfrasstruktur: prepropriella artiklar (*n'Olle*), *wh*-ord, bestämd artikel, kasus i samordningar etc.

Verbfrasstruktur: partikelverb, dubbelobjektkonstruktioner, negation etc.

Verbplacering: bisatsordföljd, negation i imperativsatser

Mittfältet: dubbelsupinum, objektsskifte, kvantifierare, utelämning av *hava* etc.

Satsens periferi: dislokeringar, bisatsinledare, dubbleringar, satsflätor etc.

Bindning: långdistansbindning, infinitivfraser etc.

ScanDiaSyns stormöte 2005 ägnades helt åt att bestämma undersökningsområden.

äldre observationer

Äldre uppteckningar och studier kan ge indikationer på att vissa konstruktioner har funnits i vissa områden.

Men de är ofta osystematiska och analyser saknas.

nya upptäckter

Konstruktioner som bara har observerats men inte analyserats kan leda till nya upptäckter av samband mellan fonologi, prosodi, morfologi, pragmatik och syntax. Exempel: älvdalsk subjektsdubbling.

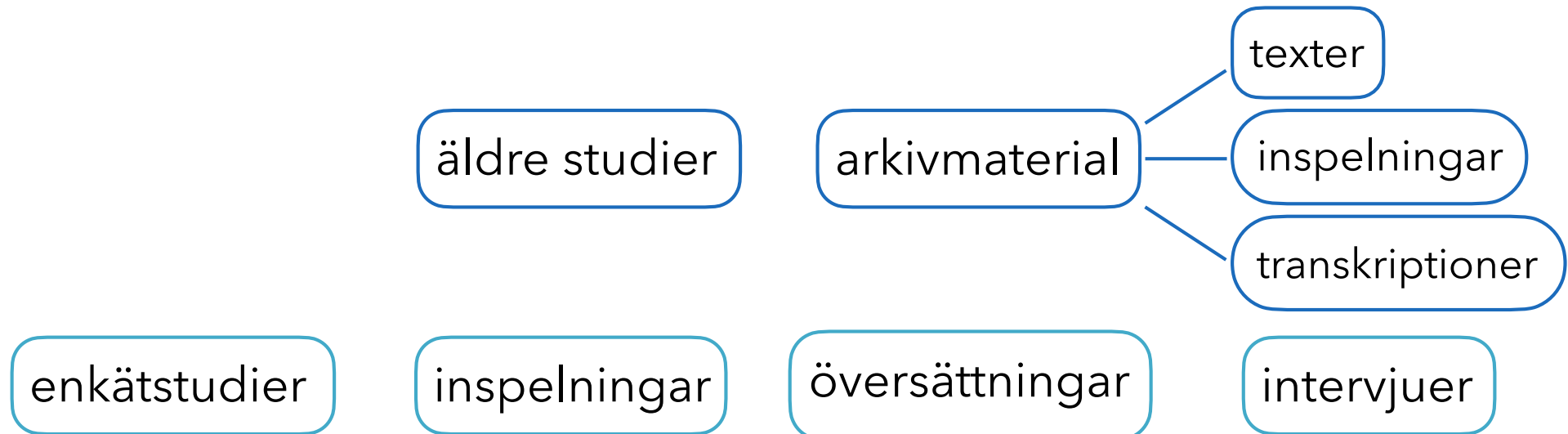
4. Utmaning 3: metod

Dialektsyntaktiska studier kräver tillgång till mer och andra typer av data som inte är tillgängliga i arkiv etc. Därför måste nya data samlas in – och metodutveckling har av den anledningen varit en central del av forskningsfältet.

Hur samlar man in relevanta, tillförlitliga, användbara och tillräckliga syntaktiska data från språkvarieteter som saknar skriftspråk?

4. Utmaning 3: metod

Hur samlar man in relevanta, tillförlitliga, användbara och tillräckliga syntaktiska data från språkvarieteter som saknar skriftspråk?

Alla dessa metoder används, och alla kräver fältarbete och samarbete med informanter. Det finns alltså vissa likheter med typologiska och sociolingvistiska metoder.

[...] the fieldwork project has to be understood as a joint enterprise in which the researchers from outside and the local experts and consultants share their knowledge and treat each other with the utmost respect.

(Mosel 2012:77)

4. Utmaning 3: metod

Enkätstudier är i detta sammanhang nödvändiga eftersom de:

- kan ge negativ evidens
- kan testa samförekomst av konstruktioner
- kan ringa in variationsdomänen (vilka lingvistiska kontexter som den aktuella konstruktionen förekommer i).

Enkätstudier kräver dock noggranna förberelser:

- urval av testfenomen. Vad ska man undersöka?
- testmeningar. Hur ska man utforma optimala testmeningar? Hur många testmeningar är möjliga?
- grammatikalitetsbedömning. Hur ska informanterna bedöma testmeningarna?
- tid, plats, inspelningsutrustning etc. Vad är en optimal eliciteringssituation?
- informanterna! Hur hittar man dem? Vad vet de, och vad kan de? Varför ställer de upp? Hur mycket orkar de?

4. Utmaning 3: metod

Andra frågor:

- muntlig eller skriftlig elicitering?
 - muntlig: kräver att forskaren behärskar undersökningspråket/dialekten. Uppenbar risk för ackommodation.
 - skriftlig: kräver förberedelse av skrivna testmeningar. Uppenbar risk för misstag. Informanter är i regel ovana att se sitt språk i skrift.

Presentation of non-standard sentences in a written form seems strange to native speakers, because, unfortunately, they never see them written, and the use of non-standard forms in writing is particularly strongly criticized in the education system.

(Henry 2005:1607)

Kluge-Lass add ljuotstu' nytt åw att fq wa' min og ärq ur slipstieners drougas. Wisst tyckt dier kringt at an war extra biswä' - lin, men dier uppes ju att an uld werd lited blotera, um an fick wa' min i sellskaped. Ellest edd an fel ad uort endq werr ta dsjä min, eld an wa nu.

Tå hampen var opp-taen, bLai en te däsjar rätan. Så fort som hår å en lai, bLai en haim från hampgårdn kerdan å knoppen å-hacka.

4. Utmaning 3: metod

Andra frågor:

- Övervakad eller icke-övervakad elicitering?
 - övervakad: forskaren kan direkt observera informantens reaktioner, och kan svara på frågor och förtydliga uppgiften. Begränsar antalet informanter, men höjer kvaliteten på enkätstudierna. Risk: forskaren kan påverka/ackommodation.
 - icke-övervakad (via brev eller e-enkäter): forskaren har inte kontroll över informantens agerande. Tillåter fler informanter, men medför lägre kvalitet. Ofta svårtolkad respons.

4. Utmaning 3: metod

Andra frågor:

- Fasta grammatikalitetsbetyg eller magnituduppskattning?
 - fasta betyg: Likertskala, utgår från fasta referenspunkter. Till exempel: 5 innebär att "Meningen känns helt naturlig - så brukar man säga här." 1 innebär att "Meningen är onaturlig - så säger man aldrig här." Medför relativt enkel resultatsammanställning och -analys (men se Jamieson 2020).
 - magnituduppskattning: utgår från referensmening, informanter gör relativ betygsättning. Resultaten kräver statistisk bearbetning och är ofta tämligen svåröverblickbara. (Se till exempel Heycock m.fl. 2011:139ff.)

Practical matters aside, we do not think that there are strong reasons to favor one method over the other.

(Bader & Häussler 2010:322)

Gradient judgment tasks have been shown to be reliable indicators of acceptability in cases where there is no expected variation. Here, inter-speaker judgment reliability is high [...]. Gradient judgment tasks have also been shown to be reliable in cases of stable variation in a community, where speakers using both a dialect variant and a standard variant [...].

(Jamieson 2020:2)

4. Utmaning 3: metod

Andra frågor:

- Grammatikalitet eller acceptabilitet?
 - testmeningar måste utformas så att de är semantiskt och pragmatiskt acceptabla.
 - informanterna måste informeras och kalibreras så att de inte bedömer semantik/pragmatik.

testmening	betyg 1-5	motivering
Fistjum kringgt bellum.	1	Det finns inte något bra fiske i Skåne.
Eð far sakt eð raingen nų.	1	Nej, solen skiner.
There were three people coming to the party.	1	It can't be a party with only three people.

kaliberingsmening	förväntat betyg	slutsats
Påvens änka målade sin skugga gul.	5	5: grammatisk bedömning. 1: semantisk bedömning.
Nya blad får på våren björkarna.	1	1: grammatisk bedömning. 5: semantisk bedömning.
Man ska lära barnen att kasta skräp i naturen.	5	5: grammatisk bedömning. 1: pragmatisk bedömning.

4. Utmaning 3: metod

Den metod som vi har använt i senare studier:

- skriftlig, övervakad elicitering.
- två informanter, två forskare. En samtalar, en antecknar.
- Likertskala, 1-5.
- omkring 80-100 testmeningar (på dialekt). Tid: omkring två timmar.
- kalibreringsmeningar (meningar som bör graderas som 1 eller 5). Med hjälp av dessa kan otillförlitliga informanter sorteras bort i efterhand.

SPRÅKUNDERSÖKNING

MED HJÄLP AV

SVENSKA ODLINGENS VÄNNER

JANUARI 2015

Instruktion: Vi vill att ni sätter betyg på meningarna som ni snart kommer att få höra, och det som vi särskilt är intresserade av är ordföljden. Betyget 1 innebär att meningen inte stämmer alls med gängse språkbruk – så brukar man aldrig säga där ni kommer ifrån. Betyget 5 innebär att meningen överensstämmer med gängse språkbruk – precis så brukar man säga där ni kommer ifrån. 5 är alltså högst betyg, och 1 är lägst. Betyget 3 innebär att meningen varken är bra eller dålig, utan mittemellan. Vi väntar oss att ni kommer att tycka att en del meningar är bra och andra dåliga, för vi har satt ihop enkäten så. Det är nämligen lika viktigt för oss att få veta vilka meningar som är dåliga som att få veta vilka som är bra.

När vi har kommit ungefär halvvägs i undersökningen tar vi en liten paus.

Har ni några frågor innan vi börjar?

Instruktionen
läses högt före
undersökningen.

Native speakers are themselves the experts on their own language varieties and it is in working with them, rather than 'studying' their output in corpus form, or looking at their responses to fixed questionnaires, that their underlying grammars can be best discovered.

(Henry 2005:1617)

Litteratur om metod (elicitering/grammatikalitetsbedömning)

- Bader, Markus & Jana Häussler. 2010. Toward a model of grammaticality judgments. *Journal of Linguistics*. 46(2). 273-330. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2009.05.007>
- Barbiers, Sjef & Hans Bennis. 2007. The Syntactic Atlas of the Dutch Dialects: A discussion of choices in the SAND project. *Nordlyd* 34. 53-72. DOI: <https://doi.org/10.7557/12.89>
- Bard, Ellen, Dan Robertson & Antonella Sorace. 1996. Magnitude estimation of linguistic acceptability. *Language* 72(1). 32-68. DOI: <https://doi.org/10.2307/416793>
- Brandner, Ellen. 2012. Syntactic microvariation. *Language and Linguistics Compass* 6:2, 113-130.
- Brandner, Ellen. 2020. "A "borderline case" of syntactic variation". *Glossa* 5(1): 25. doi: <https://doi.org/10.5334/gjgl.606>
- Cornips, Leonie & Cecilia Poletto. 2005. On standardizing syntactic elicitation techniques. *Lingua* 115(7). 939-957. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2003.11.004>
- Heycock, Caroline, Antonella Sorace, Zakaris Svabo Hansen, Frances Wilson & Sten Vikner. 2012. Detecting the late stages of syntactic change: The loss of V-to-T in Faroese. *Language* 88(3). 558-600. DOI: <https://doi.org/10.1353/lan.2012.0053>
- Jamieson, E. 2020. Viewing dialect change through acceptability judgments: A case study in Shetland dialect. *Glossa*: 5(1): 19. 1-28. DOI: <https://doi.org/10.5334/gjgl.979>
- Rosenkvist, Henrik. 2012. Forskning i svensk dialektsyntax: förutsättningar och frågeställningar. *Vetenskapssocieteten i Lund årsbok*, 102-122.
- Schütze, Carson. 1996. *The empirical base of linguistics: Grammaticality judgments and linguistic methodology*. Chicago: University of Chicago Press. DOI: https://doi.org/10.26530/OAPEN_603356
- Sprouse, Jon. 2007. Continuous acceptability, categorical grammaticality and experimental syntax. *Biolinguistics* 1. 123-134.
- Sprouse, Jon & Diogo Almeida. 2017. Setting the empirical record straight: Acceptability judgments appear to be reliable, robust and replicable. *Behavioural and Brain Sciences*, 40(E311). DOI: <https://doi.org/10.1017/S0140525X17000590>
- Sprouse, Jon, Carson Schütze & Diogo Almeida. 2013. A comparison of informal and formal acceptability judgments using a random sample from Linguistic Inquiry 2001-2010. *Lingua* 134. 219-248. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.lingua.2013.07.002>
- Wood, Jim & Raffaella Zanuttini. 2018. Datives, data and dialect syntax in American English. *Glossa* 3(1). 87. 1-22. DOI: <https://doi.org/10.5334/gjgl.527>
- Zanuttini, Raffaella, Jim Wood, Jason Zentz & Laurence Horn. 2018. The Yale Grammatical Diversity Project: Morphosyntactic variation in North American English. *Linguistics Vanguard* 4(1). 1-15. DOI: <https://doi.org/10.1515/lingvan-2016-0070>

5. Resultat/resurser

Digitala resurser i Norden

Nordic Dialect Corpus: <https://tekstlab.uio.no/glossa2/ndc2>

Nordic Syntax Database: <https://tekstlab.uio.no/nsd>

NALS The Nordic Atlas of Language Structures: <https://journals.uio.no/index.php/NALS>

The Nordic Word order database: <https://tekstlab.uio.no/nwd>

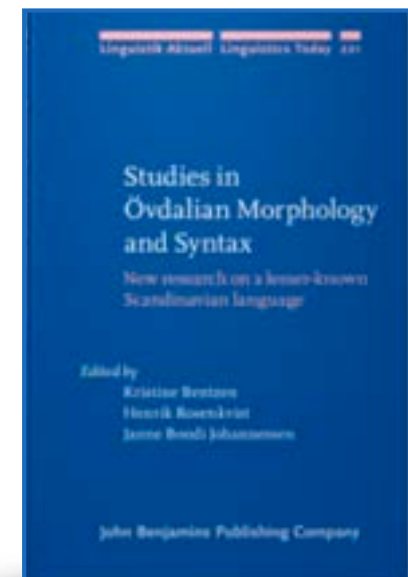
Talko - korpus över den talade svenskan i Finland: <https://tekstlab.uio.no/glossa2/talko3>

LIA. Äldre norska dialektinspelningar: https://tekstlab.uio.no/glossa2/lia_norsk

Några exempel på andra dialektsyntaxresurser

Scots Syntax Atlas: <https://scotssyntaxatlas.ac.uk/>

The Yale Grammatical Diversity project: <https://ygdproject.yale.edu/>

6. Fallstudie 1: subjektсутelämning

Äldre material: Levander (1909): *Älvdalsmålet i Dalarna*.

§ 170. **Personliga** pronomina av första ock andra pers. plur. utelemnas, då de skulle stå som subjekt ock då motsvarande uttryck i rspr. har rak ordföljd, t. ex. *u₁lym-2áto nu* vi skola äta nu, *iri-so-tròer og-l₁èða-u₁-m₁g* I ären så tröga ock leda mot mig, *fsýæladum 1-s₁áks-u₁kur 1-s₁ómos* vi »kölade» (d. v. s. vistades på myrslätter) i säx veckor i somras, *ig-sp₁ýr-1ð, u₁so-fárr-só* jag frågar er, varför I beten er så.

Då rspr. har inverterad ordföljd, kan pron. likaledes utelemnas, t. ex. *og-n₁y-mòt₁-f₁l u₁a-st₁ñar* ock nu måtten I väl vara mätta! men utsäges vanligen, t. ex. *n₁y kòytum-u₁r* nu springa vi, *b₁áð₁ l₁tad, so-1r₁um-u₁-r₁èðo* vänten litet, så äro vi färdiga, *og-1æsn₁ u₁arr₁-1-ðá₁t s₁ùævar* ock en gång voren I dit själva.

Även vid direkt fråga utelemnas pron. vanligen, ehuru ordföljden är inverterad, t. ex. *f₁om-t₁ñ₁yggar æ₁n* få vi tidningarna än? *u₁so-kòytir* varför springen I? Detta gäller dock ej första personen, då frågesatsen inledes av *u₁só* 'varför', t. ex. *u₁so-u₁lym-u₁-ð₁gáro æð* varför skola vi göra det?

Levander 1909:109

wjð och *ið* utelämnas regelbundet då subjektet står först

wjð och *ið* kan också utelämnas från mittfältet

wjð och *ið* kan också utelämnas från polära frågor, men inte *wjð* från sökande frågor

Stämmer Levanders observationer?

6. Fallstudie 1: subjektсутелämning

Teoretisk bakgrund: forskning om pro-drop/null subject languages (Chomsky 1981).

Null-subject language

From Wikipedia, the free encyclopedia

This article **needs additional citations for verification**. Please help improve this article by adding citations to reliable sources. Material may be challenged and removed.

Find sources: "Null-subject language" – news · newspapers · books · scholar · JSTOR (November 2012) *(Learn how and when to remove this template message)*

In **linguistic typology**, a **null-subject language** is a language whose grammar permits an independent clause to lack an explicit subject; such a clause is then said to have a **null subject**.

In the principles and parameters framework, the null subject is controlled by the **pro-drop parameter**, which is either on or off for a particular language. ^[*citation needed*]

Typically, null-subject languages express **person**, **number**, and/or **gender agreement** with the referent on the verb, rendering a subject noun phrase redundant.

For example, in **Italian** the subject "she" can be either explicit or implicit:

Maria non vuole mangiare.

Maria not wants [to-]eat

"Maria does not want to eat."

Non vuole mangiare.

Subject not wants [to-]eat

"[(S)he] does not want to eat."

The subject "(s)he" of the second sentence is only implied in Italian. English and French, on the other hand, require an explicit subject in this sentence.

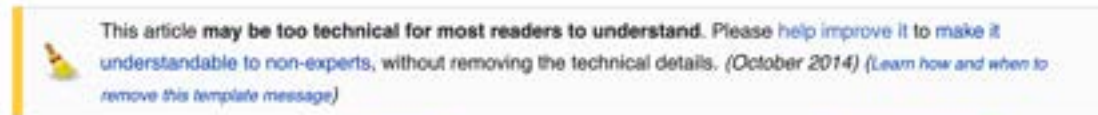
Of the thousands of languages in the world, a considerable number are null-subject languages, from a wide diversity of unrelated language families. They include Albanian, Arabic, Basque, Berber, Bengali, Catalan/Valencian, Chinese, Estonian, Finnish, Galician, Gujarati, Greek, Hebrew, Hindi, Hungarian, Italian, Romanian, Japanese, Korean, Maltese, Persian, Portuguese, Punjabi, Sindhi, Slavic languages, Spanish, Tamil and the Turkic languages, as well as most languages related to these, and many others still. In fact, it is rather the absence of pronoun dropping that is an areal feature of Standard Average European, including French, German, and English.^[1]

6. Fallstudie 1: subjektutelämning

Teoretisk bakgrund: forskning om pro-drop/null subject languages (Chomsky 1981).

Null subject parameter

From Wikipedia, the free encyclopedia

Pro-drop parameter or **Null subject parameter** is the **parameter** which determines whether a language is a **pro-drop language** or not. A positive setting of the parameter allows an empty pro-element to be identified by its governor. This is the case in pro-drop languages.^[1]

Description [edit]

A term used in **government-binding theory** for a specification of the types of variation that a principle of **grammar** manifests among different languages. It is suggested that there are no rules of grammar in the traditional sense, but only principles which can take a slightly different form in different languages. For example, a head parameter specifies the positions of heads within phrases (e.g. head-first in English, head-last in Japanese). The **adjacency** parameter of case theory specifies whether case assigners must be adjacent to their noun phrases (e.g. to the left in English, to the right in Chinese). The pro-drop (or 'null subject') parameter determines whether the subject of a clause can be suppressed. Determining the parametric values for given languages is known as parameter-setting. The overall approach has been called the principles and parameters theory (PPT) of **universal grammar**, and has since come to be applied outside of syntactic contexts, notably in characterizing phonological relations. Later versions of metrical phonology, for example, recognize a series of parameters governing the way metrical feet should be represented, such as quantity sensitivity and directionality.^[2]

(in universal grammar) a parameter which determines whether the subject in declarative sentences may be deleted. Parameters vary in different languages within certain defined limits. Languages such as Italian and Arabic can have subject-less declarative sentences, e.g. Italian parla 'he/she speaks/talks', and are referred to as pro-drop languages. However, languages such as English, French and German do not typically omit the subject in declarative sentences. They are referred to as non-pro-drop languages, e.g.:

	Subject	Verb	
Italian	(lui)	parla	pro-drop
Arabic	(huwa)	yatakalamu	pro-drop
English	he	speaks	non-pro-drop
French	il	parle	non-pro-drop
German	er	spricht	non-pro-drop

Jaeggli & Safir (1989), Rohrbacher (1999): i germanska V2-språk kan referentiella subjekt aldrig utelämnas.

6. Fallstudie 1: subjektutelämning

Rosenkvist (1994): C-uppsats om älvdalska. Material: översättning av 25 svenska meningar, 9 informanter. Test av: subjektlöshet, bisatsordföljd, verbböjning etc. Utgångspunkt: Levander (1909).

Problem med enkäten:

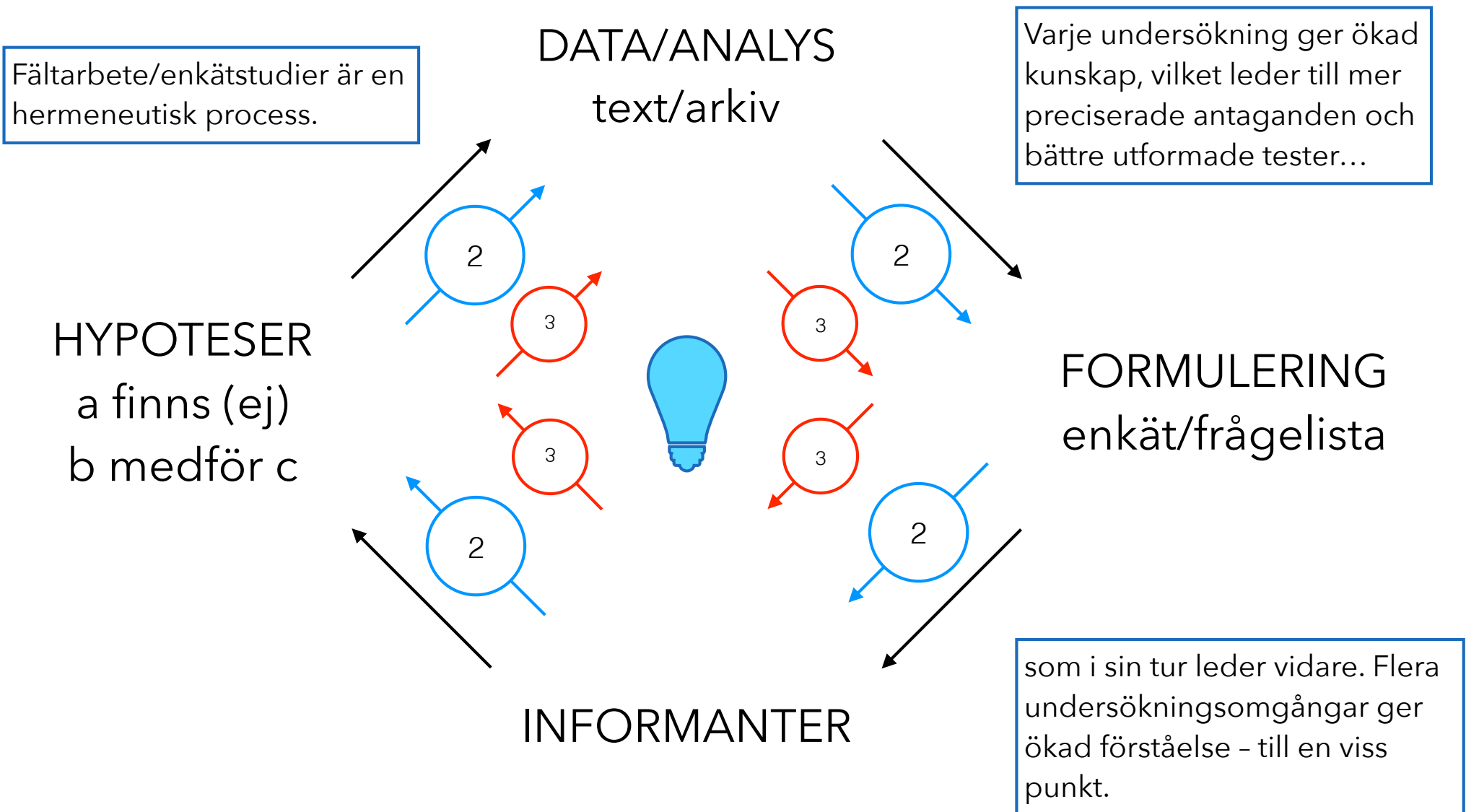
- ogrammatiska testmeningar
- enbart skriftlig elicitation
- okontrollerad elicitation
- och så vidare...

	I. Vi fiskar så ofta vi kan, trots att det inte alltid är vackert väder.
A	Uir fistjum så kringt bellum (uir bellum), fast int ed ir finueder olltiett.
B	Fistsum kringest bellum, fast int wedred ir så wendes fint (ed byever int wa grann wedred).
C	Fistjum wessn irum liduger, e byever int war finwedre dye.
D	Irum stad åg fistså milmad, åg ed bruker gå wildest um ed smårajngner lited.
E	Fistsum så kringt bellum, fast int ed ir så fint weder ålltiett.
F	Vir fiskum kringest winnum fast ed int ir finvedre ålltiett.
G	Fiskum så kringt bellum, fast int ed ir fint veder åltijt.
H	Wir fistjum kringest bellum fast int ed ir fint veder ålltiett.
I	Wir fiskum så kringt dugum, fast ed ir int fint weder ålltiett.

Lärdomar:

- okontrollerad elicitation ger svårtolkade resultat
- översättningsuppgifter kan ge bonusdata
- senare studier har visat att slutsatserna trots allt var korrekta.

6. Fallstudie 1: subjektutelämning

6. Fallstudie 1: subjektutelämning

Älvdalska har lett till studier av andra germanska språkvarieteter.

numerus	person	bayerska	central-bayerska	Zürich-tyska	schwabiska	västfrisiska	jiddisch	älvdalska
singular	1	kumm	kumm	chume	komm	kom	kum	
	2	kummst	kummst	chunnsch	kommsch	komst	kumst	kumb
	3	kummt	kummt	chunnt	kommt	komt	kumt	
plural	1	kumman	kumma/ kumman	chömed	kommet	komme	kumn	kumum
	2	kummts	kummts				kumt	kumið
	3	kumman	kumman				kumn	kumå
infinitiv		kemma	kemma	chu	komma	kommen		
nollsubjekt		2sg, 2pl.	2sg, (1pl), 2pl	1sg, 2sg	1sg, 2sg	2sg	2sg	1pl, 2pl

6. Fallstudie 1: subjektсутelämning

Den inledande studien följdes av artiklar och projekt.

- 2006. Null subjects in Övdalian. *WPSS* 78:141-171.
- 2009. Null Referential Subjects in Germanic - an Overview. *WPSS* 84:151-180.
- Germanic Referential Null Subjects (GReNS), 2009-2012.
- 2010. Null Referential Subjects in Övdalian. *Nordic Journal of Linguistics* 33.3:231-267.
- 2011. Verb Raising and Referential Null Subjects in Övdalian. *WPSS* 88:1-20.
- 2012. Null subjects in Yiddish - some preliminary observations. *Discourse & Grammar - A Festschrift in Honour of Valéria Molnár*.
- 2012. Review of *Null Pronouns* (Wratil & Gallman 2011). *Language* 88,4:930-933.
- 2015. Evidence for a Syntactic Parameter at work in Övdalian. *New trends in Nordic and General Linguistics*, 224-238. *Linguae & Litterae* 42.
- 2018. Null Subjects and Distinct Agreement in Modern Germanic. *Null Subjects in Generative Grammar. A Synchronic and Diachronic Perspective*, 285-306.

Fältarbete i kombination med analys och nya hypoteser har gradvis lett till en bättre förståelse av fenomenet (från uppsatsen 1994 till artikeln 2018).

6. Fallstudie 1: subjektutelämning

För alla moderna germanska språk som tillåter partiell subjektutelämning verkar följande generalisering gälla: subjekt kan bara utelämnas om verbets böjning uttrycker samma morfologiska särdrag som det utelämnade subjektspronomenet.

	numerus	person	genus
1.sg		ig	
2.sg		du	
3.sg.mask.			an
3.sg.fem.			ǫ
3.sg.neut.			eð
1.pl.		WIÐ	
2.pl		ID	
3.pl		dier	

 = verbböjningens särdrag

7. Fallstudie 2: negationsharmoni

Teoretisk bakgrund: forskning om *negative concord* (Giannakidou 2006 etc.)

Double negative

From Wikipedia, the free encyclopedia
(Redirected from [Negative concord](#))

A **double negative** is a construction occurring when two forms of grammatical [negation](#) are used in the same sentence. **Multiple negation** is the more general term referring to the occurrence of more than one negative in a [clause](#). In some languages, double negatives cancel one another and produce an affirmative; in other languages, doubled negatives intensify the negation. Languages where multiple negatives affirm each other are said to have **negative concord** or **emphatic negation**.^[1] [Portuguese](#), [Persian](#), [French](#), [Russian](#), [Greek](#), [Spanish](#), [Old English](#), [Italian](#), [Afrikaans](#), [Hebrew](#) are examples of negative-concord languages. This is also true of many vernacular dialects of modern English.^{[2][3]} [Chinese](#),^[4] [Latin](#), [German](#), [Dutch](#), [Japanese](#), [Swedish](#) and modern [Standard English](#)^[5] are examples of languages that do not have negative concord. Typologically, it occurs in a minority of languages.^{[6][7]}

Languages without negative concord typically have [negative polarity](#) items that are used in place of additional negatives when another negating word already occurs. Examples are "ever", "anything" and "anyone" in the sentence "I haven't ever owed anything to anyone" (cf. "I haven't never owed nothing to no one" in negative-concord dialects of English, and "*Nunca devi nada a ninguém*" in Portuguese, lit. "Never have I owed nothing to no one", or "*Non ho mai dovuto nulla a nessuno*" in Italian). Note that negative polarity can be triggered not only by direct negatives such as "not" or "never", but also by words such as "doubt" or "hardly" ("I doubt he has ever owed anything to anyone" or "He has hardly ever owed anything to anyone").

Stylistically, in English, double negatives can sometimes be used for affirmation (e.g. "I'm not feeling unwell"), an [understatement](#) of the positive ("I'm feeling well"). The rhetorical term for this is [litotes](#).

7. Fallstudie 2: negationsharmoni

Teoretisk bakgrunn: forskning om *negative concord* (Giannakidou 2006 etc.)

There is no cumulative or multiple negation, either in standard speech or in the dialects [...]
(Haugen 1986:157)

NC is not a part of the grammar of the North Germanic standard languages.
(Østbø 2013:217)

Bernini & Ramat 1996:187: a typological universal prohibits Germanic languages from having NC.

7. Fallstudie 2: negationsharmoni

Flera äldre källor visar dock att NH förekommer i flera varieteter av svenska.

1. Finggum *int intnoð* wattn og avlopp i stugų. (älvdalska)
2. Han fick *int* ändo *inga* straff. (nyländska)
3. *It* ha dåm ju *aldri* ut tåmde förr *i*. (österbottniska)
4. *Äte* hav vi *engan* kro pa Run, å *äte* hav vi *engt* kino. (estlandssvenska, Runö)

NH förekommer också i engelska dialekter (Anderwald 2005), i tyska dialekter (Weiß 2002, Breitbarth 2013) och i afrikaans (Biberauer & Zeijlstra 2012). Att NH saknas i standardspråken beror förmodligen på normering.

The disappearance of optional clitic negation appears to be part of the process of standardization which leads to modern standard Dutch.

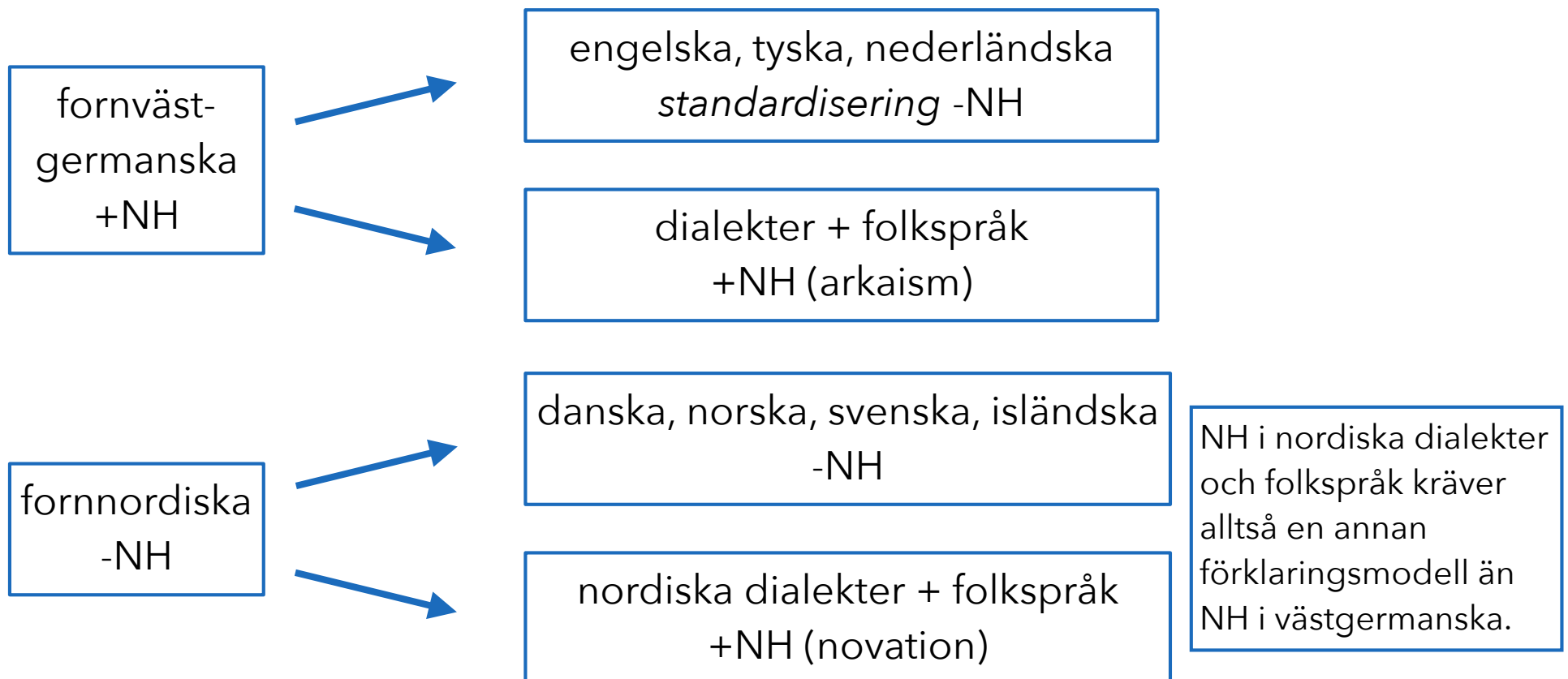
(Hoeksema 1997:141)

[...] polynegation was negatively stigmatized as a redundant construction, violating the general rationalist view that language should be as precise as possible, and avoid all that is not strictly necessary (cf. Blackall 1966).

(Langer 2001:167)

7. Fallstudie 2: negationsharmoni

Negationsharmoni är också väl belagt i fornvästgermanska, men inte i fornnordiska (Rosenkvist 2015). I de västgermanska språken gör normering/standardisering och möjligen *Verschriftligung* att NH försvinner från standardspråken.

8. Sammanfattning/slutsatser

Dialektsyntax har de senaste decennierna vuxit fram som ett intressant och fruktbart forskningsfält.

- vår kännedom om dialekternas syntax har ökat betydligt
- studier av dialektsyntax har medfört viktig metodutveckling – lärdomar från sociolingvistisk forskning tillämpas
- flera stora digitala resurser har byggts upp
- syntaktiska generaliseringar som bygger på äldre studier eller på de europeiska standardspråken har i många fall omprövats och reviderats.

Det finns också vissa nackdelar med dialektsyntax...

- kunskapskrävande: forskaren behöver kännedom om äldre data, om lämplig metod, om modern syntaktisk teori och helst också om den undersökta språkvarieteteten.
- tidskrävande: flera omgångar med fältarbete/analys tar tid...
- resurskrävande: ofta innebär fältarbete långa vistelser i glesbygd.

Tack för mig!

Henrik.Rosenkvist@svenska.gu.se

(kontakta mig för referenser)